

[Finansministeren.]

gentagne gange sagt præcis det samme, at det, der må være sigtet med skattereformen, først og fremmest er at få reformeret vor indkomstskattelovgivning. Det er også det, jeg har gentaget her i dag, og understreget, at vi nu har langt større muligheder for at få netop denne reform af indkomstbeskatningen, og at vi derfor kan få en bedre skattereform, efter at der nu er skabt et flertal for en ophævelse af skattefradragreglen. Der er ingen som helst drejning i regeringens standpunkt med hensyn til, hvordan en skattereform helst skulle se ud, men der er sket det glædelige, at der nu er blevet muligheder for at få gennemført en sådan virkelig reform af indkomstskatten.

Jeg vil også gerne sige, at dette med, at hvis man skal skaffe nogle penge til en eller anden reform, så er der andre, der må betale, betyder jo ikke uden videre — dette være sagt til hr. Henry Christensen — at det er de svage, der skal betale. Det er heller ikke altid de svage, der har de konstante indtægter; det behøver det ikke at være.

Men det er det, vi skal finde ud af, hvordan vi skal lægge de forskellige ting. Én ting er i hvert fald givet: at man ikke kan gennemføre en ændring af beskatningen på ét punkt, uden at pengene må skaffes på andre punkter, hvis man vil have det samme provenu ind; så meget tror jeg også nok hr. Henry Christensen vil give mig ret i. Derfor bliver spørgsmålet til syvende og sidst, hvorledes vi skal lægge disse forskellige ændringer. Hvor skal vi lægge dem? Og dér er det altså regeringens synspunkt — og jeg har forstået, at det også er et væsentligt synspunkt for de fleste — at det skal lægges på en sådan måde, at den sociale balance bliver opretholdt og helst forbedret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 21 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Om forhøjelse af ydelser, ændring af tilskudsregler m. v.).

(Lovforslaget (nr. 34) findes i tillæg A. sp. 1183, fremsættelsen i tidenden sp. 61).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Bladt: Når det foreliggende lovforslag formentlig og forhåbentlig kan ophøjes til lov i 1967, sker det i 60-året for statsanerkendelse af arbejdsløshedskasserne, hvorved samfundet påtager sig et medansvar og en forpligtelse over for de medborgere, som uforskyldt rammes af arbejdsløshed.

I de senere år med den høje beskæftigelse er begrebet arbejdsløshed kommet lidt i baggrunden i den offentlige debat. Der kan da heller ikke herske tvivl om, at den høje beskæftigelse er nutidens største gode. Derfor må såvel det offentliges som erhvervslivets fornemste opgave være også i tiden fremover at virke for den højest mulige beskæftigelse.

Fortidens bitre erfaringer fra 20erne og navnlig fra 30erne, hvor der her i landet til tider registreredes over 200.000 arbejdsløse, står endnu klart i erindringen hos mange ældre arbejdere. Da var arbejdsløsheden en svøbe for samfundet — en menneskelig diskriminering uden sidestykke.

Arbejdsløshedsforsikringen var dengang baseret på en ydelse, der måtte betegnes som et absolut eksistensminimum.

Det skal erkendes, at der gennem årene er gennemført en række forbedringer, bl. a. ved indførelse af forskellige sociale tillæg, såsom børnetillæg, huslejehjælp, brændselshjælp og juleunderstøttelse.

Også på anden måde er der gennemført ændringer i loven. Jeg tænker i denne forbindelse på lovrevisionen henholdsvis i 1958, 1960 og 1962. Understøttelsessatserne blev forhøjet, beregningsgrundlaget blev ændret, ligeledes ændredes tilskudsreglerne, antallet af karenstage blev halveret, og der kunne nævnes forskellige andre ting.

Men når dette er sagt, må det tilføjes, at principperne i denne lovgivning stort set er uændrede. Det, der kan ydes til de arbejds-

[Bladt.]

løse i dag, dækker kun de allernødtørftigste udgifter til familiens underhold.

Det var derfor helt i overensstemmelse med tidens krav, da arbejdsministeren i 1964 nedsatte et sagkyndigt udvalg med det formål at finde frem til nye principper i vor arbejdsløshedsforsikring, som var i bedre samklang med den nye tids udvikling. Dette udvalg har afgivet en foreløbig betænkning, og det forslag, som ministeren nu har fremsat, er, bortset fra nogle lovtekniske og redaktionelle ændringer, det samme, som udvalget har udformet.

Jeg skal her ved førstebehandlingen indskrænke mig til at omtale hovedlinjen og de principielle ændringer i det ret omfattende lovforslag.

Efter forslaget kan dagpengene fastsættes op til 80 pct. af et medlems hidtidige arbejdsindtægt, dog højst 50 kr. dagligt i 6 dage pr. uge. Understøttelsen vil blive ensartet for forsørgere og ikke-forsørgere, idet der dog i en overgangsperiode på 1 år kun kan udbetales højst 35 kr. pr. dag til ikke-forsørgere med under 15 års medlemsret.

Understøttelsens størrelse fastsættes som hidtil fra en 1. april til den følgende 31. marts, ligesom de hidtidige reguleringsbestemmelser også kommer til at gælde i den nye lov.

Understøttelsen får efter forslaget karakter af erstatning for tabt arbejdsindtægt, hvilket også har været hensigten. Til gengæld bortfalder de hidtidige sociale tillæg. For et medlem med mange børn og store forsørgerbyrder bliver der ikke stor forskel på det beløb, han hidtil har kunnet opnå, og det, han kan opnå efter forslaget. Jeg har med tilfredshed bemærket, at ministeren har været opmærksom på dette forhold, idet han i sin fremsættelse siger, at spørgsmålet er optaget til drøftelse med ministeren for familiens anliggender, således at der gennem anden lovgivning kan ydes bistand i sådanne tilfælde.

Når understøttelsen nu skal have karakter af erstatning for tabt arbejdsindtægt, kan man naturligvis rejse det spørgsmål, om det fastsatte maksimumsbeløb på 80 pct. står i et passende forhold til arbejdslønnen. Forskellen vil jo være størst for de faglærte og dem, der har de største indtjeningsmuligheder. Men det er jo en forskel, som også

gør sig gældende i det nugældende system og måske i forstærket grad, når vi tager forskellen in kontingentets størrelse i betragtning.

Jeg vil også gerne i denne forbindelse sige, at jeg lægger vægt på, at udvalgets indstilling er enstemmig, og på, at også repræsentanter for arbejdsløsheds-kassernes samvirke går ind for forslaget.

Jeg skal dernæst gøre nogle bemærkninger om den foreslåede finansiering af arbejdsløshedsforsikringen, som indeholder helt nye principper.

Med hensyn til medlemsbidraget har det hidtil været ganske utilfredsstillende, at der har været en betydelig forskel på bidragets størrelse. I stort omfang har det været således, at det er de lavestlønnede, der har betalt det højeste kontingent, medens omvendt de med de højere indtægter har kunnet slippe med et lavt kontingent. Nu skal der efter forslaget betales samme kontingent for samme understøttelsesbeløb. Det vil medføre, at nogle medlemmer kommer til at betale mere end hidtil, medens andre vil slippe billigere. Men det er et solidaritetsprincip, som jeg kan erklære mig helt tilfreds med.

Hele medlemsbidraget skal nu indbetales til staten. Endvidere skal den del af kassernes formue, der udgør de beløb, der gennem statstilskud er tilgået arbejdsløsheds-kasserne, indbetales til staten. Til gengæld skal der af staten ydes fuld refusion for kassens udgifter.

Forslagets gennemførelse vil medføre forøgede udgifter for det offentlige — også i forhold til arbejdsløshedens omfang nu — og de kommer naturligvis til at stige stærkere med en voksende arbejdsløshed. Men det må være et rimeligt og retfærdigt princip, at det bliver samfundet, der skal bære disse omkostninger, fremfor dem, der uforskyldt rammes af arbejdsløshed.

Må jeg endelig udtale min tilfredshed med, at ventetiden, de såkaldte karenstage, nu helt ophæves. Den har alt for længe virket som en urimelighed.

Ja, jeg går ud fra, at der vil være en række enkeltheder at drøfte i et udvalg. Jeg kan udtale mit partis store velvilje til behandling og gennemførelse af det foreliggende lovforslag.

Jeg har forstået, at der også påtænkes

[Bladt.]

gennemført ændringer i arbejdsanvisningen, men da der senere vil blive fremsat et særligt lovforslag herom, finder jeg ikke anledning til at komme ind på dette problem.

Søren Andersen: Hr. Bladt beskæftigede sig i sit indlæg en del med fortiden. I forbindelse hermed kan vi sige, at venstre gentagne gange har efterspurgt en lovgivning på dette område. Vi har længe set, at den nuværende form for arbejdsanvisning var håbløs. 4.000 lokalafdelinger anviser dels efter faggrænser, dels regionalt, og en række offentlige arbejdsanvisningskontorer samt en række andre faktorer foretager anvisninger. Det er klart, at det er vanskeligt at samordne så meget og få så god en arbejdsanvisning, som vi har behov for.

Vi har også i god tid sagt, at de nuværende dagpengesatser burde føres å jour med andre sociale ydelser.

Den foreslåede revision af lovgivningen følger nøje den udvalgsbetænkning, som foreligger, og jeg skal på venstres vegne give tilslutning til den tanke, der bærer lovforslaget, efter hvilken man simpelt hen konstaterer, at sådan som samfundsforholdene har artet sig, er det ikke længere rimeligt, at arbejdsløshedsunderstøttelsen kun bygger på at klare det mest nødtørftige for familien; det er alt for urimeligt og forkert over for de børn, der skal vokse op i arbejdsløshedsramte hjem. Det er rigtigt, at understøttelsen i fremtiden bør have en vis forbindelse med den tabte arbejdsfortjeneste.

Det er med tilfredshed, jeg har konstateret, at ministeren i fremsættelsestalen udtaler, at en nærmere overvejelse af selve understøttelsesniveauet må foretages senere i tilknytning til de forhandlinger, der finder sted i sociallovskommissionen. Jeg håber, at resultatet heraf må blive, at den lov, vi har om arbejdsløshedsunderstøttelse, indbygges i et bredere sikkerhedssystem. Jeg anerkender, at der i lovforslaget er en betydelig forenkling: en række af tilskud, der hidtil har været givet, indbygges i dagpengesatserne; den differentiering mellem gifte og ugifte, man hidtil har haft, forsvinder efterhånden, og der gennemføres en mere rationel og tidssvarende arbejdsanvisning.

Jeg kan tilslutte mig, at den enkelte

kasse foreløbig fastsætter sine egne dagpengesatser, og at de ligesom nu ikke må overstige 80 pct. af ugelønnen; denne sats er nogenlunde på linje med de satser, der findes i ulykkesforsikringsloven. Der er herigennem taget skridt henimod en bredere ordning og en ordning, der er så nogenlunde ensartet for dem, der af forskellige grunde kommer i nød.

Vi er også tilhængere af et ensartet kontingent; og dette ensartede kontingent har man fastsat til 91 kr. plus det, man eventuelt har brug for til administration af loven. Her bliver jo tale om en ret betydelig stigning for de mest velhavende forbund, og vi må føje til: en endnu større nedgang for de fattige kasser. Venstre anerkender, at der her vises slet ikke så lidt solidaritet, en solidaritet på arbejdspladserne, som vi længe har efterlyst, og som vi værdsætter: en forhøjelse i det hele af dagpengesatserne og en nedsættelse af kontingentet for de kasser, som har det største behov. Deri ligger der jo faktisk et ret vigtigt oplæg til løsning af lavtlønsproblemet. Dette alene løser det ikke, men det er af betydning.

Efter lovforslaget skal staten give fuld refusion for alle kassernes udgifter til understøttelse, og hele kontingentet indbetales til staten. Som hidtil skal administrationsudgifterne betales af kasserne selv. Jeg ser også noget midlertidigt i lovforslaget deri, at man ikke har rørt ved arbejdsgivernes bidrag, og at kommunernes andel i refusionsordningen bliver den samme som hidtil. Der er her noget, der skal passes ind i en fremtidig ordning.

Såvidt jeg forstår lovforslaget, har både udvalget og regeringen lagt den linje, at man i virkeligheden ophæver grundlaget for den nuværende arbejdsløshedsforsikring, idet man straks giver kasserne pligt til at indbetale statsandelen i kassernes pengebeholdning til statskassen på samme måde, som hvis en kasse nedlægges. Begrundelsen er jo, at det offentlige overtager risikoen for en forøget ledighed, og at kasserne derfor ikke i fremtiden har brug for at samle penge op. Af kassernes formue på 745 millioner kroner vil 204 millioner kroner være at indbetale, og det er endvidere foreslået, at de resterende 540 millioner kroner vil være at anvende til rent for-

[Søren Andersen.]

sikringsmæssige formål. Jeg synes også, det er rigtigt, at man i en overgangstid får lejlighed til at regulere kontingentet ved, at der tillades et vist forbrug af formuen. Men det er jo alligevel for lidt positivt, og derfor synes jeg i og for sig, der var brug for et lovinitiativ i retning af, at der blev mulighed for — jeg tror, det var i medlemmernes interesse, både ufaglærtes og faglærtes — at bruge nogle af de penge, som er de forikredes egne, til at skabe mere kursusvirksomhed. Det moderne samfund med dets strukturændringer kræver noget sådant, ikke alene for de ufaglærtes vedkommende, men i allerhøjeste grad også for de faglærtes. De tanker, jeg fremsætter her, forventer jeg der kan blive lejlighed til at tale om i udvalget.

Den karenstid, som vi hidtil har haft i arbejdsløshedsloven, betyder megen administration og har ikke ret meget økonomisk betydning og vægt, men så vidt jeg har fulgt forhandlingerne på andre sociale områder, er der ikke udsigt til, at den bliver ophævet for sygekassernes vedkommende, og derfor kan der måske være nogen betænkelighed ved at ophæve den her af principielle grunde og under hensyn til den brede, samlede ordning, som forventes skabt.

Endelig skal jeg sige, at jeg lægger megen vægt på, at der fra den 1. april 1968 opbygges et neutralt instrument til arbejdsanvisning, og jeg håber, at dette instrument kan bygges op, idet man samtidig ser efter den kommunestruktur, der skabes. Det drejer sig såvel for den enkelte, der er beskæftiget, som for samfundet om, at der går så få arbejdstimer spildt som muligt; det gavner hans økonomi, og det gavner samfundets produktion og økonomi, at der er en hurtig og handy mulighed for at anvise arbejde.

Jeg skal sluttelig sige, at det foreliggende lovforslag ikke i første omgang koster staten penge — fordi man tager 204 mill. kr. ind — men ellers vil det med det arbejdsløshedsniveau, vi har i øjeblikket, reelt koste 50-70 mill. kr. Vi kan slet ikke tænke på, at det, hvis der skulle komme ledighed som i 1958, ville koste 300-400 mill. kr.

Må jeg føje til, at der er en hel række

praktiske spørgsmål, som vi skal se på og vurdere i udvalget. Jeg skal på venstres vegne tilsige en velvillig behandling af disse problemer i det udvalg, der måtte blive nedsat.

Asger Jensen: Det har længe stået det konservative folkeparti klart, at arbejdsløshedskasserne og arbejdsanvisningen hvilede på en forældet lovgivning, og det er mange år siden, vi forsøgte at tage initiativet til at få nogle af de værste skævheder rettet, men det har været svært at trænge igennem med det. Det foreliggende lovforslag er imidlertid et resultat af en udvalgsbehandling, hvor man er nået til enighed om en del ændringer, og jeg synes, det er prisværdigt, at udvalget enstemmigt er kommet så langt, som tilfældet er. Man kunne jo ikke forvente, at en så stor og vanskelig sag helt kunne ordnes på én gang.

Vi har i mange år peget på, at det var en urimelighed, at de med den mindste indtægt og den største risiko for arbejdsløshed skulle belastes hårdt ved kontingentbetalingen. Vi må derfor se det som et fremskridt, at man her er nået frem til, at kontingentet alene gradueres efter den dagpengesats, som de enkelte kasser selv vedtager. For medlemmer af kasserne vil understøttelsessatserne naturligvis også have en betydelig interesse, og her går forslaget som bekendt ud på, at der i 6 dage i ugen kan udbetales indtil 50 kr. om dagen, dog således at understøttelsen, eventuelt i forbindelse med andre forsikringer, ikke kan overstige $\frac{4}{5}$ af normallønnen. Da understøttelsen skal udbetales med den samme sats til medlemmerne, og børnetilskuddet, huslejhjælp, børnehjælp og juleunderstøttelserne herefter bortfalder, så kan man nok se, at man nærmer sig det princip, at der ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Hvor der virkelig finder en arbejdsløshed sted, som de pågældende er helt uden egen skyld i, er det også min opfattelse, at med de forpligtelser, de fleste i dag sidder med, kan samfundet ikke være tjent med at udbetale alt for kummerlige understøttelser. Men det må på den anden side så være en forudsætning, at der er den fornødne bevægelighed på arbejdsmarkedet — og det både på det faglige og det geografiske område.

[Asger Jensen.]

Derfor er det meget naturligt, at de bedre satser er nøje knyttet til en mere effektiv arbejdsanvisning. Forretningsverdenen eller andre, der yder kreditt, kan ikke være tjent med, at bunden slås helt ud af mange hjemøkonomi, fordi der indtræder en kortere eller længere arbejdsløshedsperiode. Og samfundet kan heller ikke være tjent med, at der hos de ansatte er en sådan frygt for arbejdsløshed, at den nødvendige automatisering og rationalisering af virksomhederne derfor bliver forhalet.

Det er måske heller ikke helt tilfældigt, at det i § 2 foreslås, at satsene for medlemmer, der har mindre end 15 års anciennitet, højst kan udgøre 35 kr. indtil 31. marts 1968, nemlig det tidspunkt, hvor man regner med at arbejdsanvisningen helt vil overgå til de offentlige arbejdsanvisningskontorer. Efter lovforslaget vil hverken medlemmerne eller arbejdsgiverne komme til at bære en del af byrden ved højere arbejdsløshed, men det bliver alene statskassen, der må påtage sig denne byrde.

Alle her i folketinget er jo enige om at føre en politik, der kan bevare den højest mulige beskæftigelse, men erfaringerne fra andre lande kunne tyde på, at viljen hertil ikke er tilstrækkelig, og derfor kan arbejdsministeren vel næppe give garanti for, at der aldrig mere her i landet vil forekomme en øget arbejdsløshed. Det kontingent, der fremtidig skal betales, kunne animere nogle af kasserne til at ophøre med at være statsanerkendte for derefter selv at kunne fastsætte deres kontingenter, men da man ikke kan få en garanti for, at der aldrig mere bliver større arbejdsløshed, og da der også efter min mening bør være en vis solidaritet mellem kasserne, synes jeg, det er rigtigt med den bestemmelse, der går ud på, at en kasse først kan få refusion fra statskassen nogle år efter, at den på ny er blevet anerkendt. Der vil jo nok fra nogle sider være betænkelighed ved at ophæve de såkaldte karenstage, men da den præventive virkning for arbejdsløsheden er meget ringe, men administrationen byrdefuld, så må det vist alt i alt siges at være en fornuftig ændring.

Det konservative folkeparti vil stille sig velvilligt over for de foreslåede ændringer, men det er klart, at vi lægger betydelig vægt på § 4 i lovforslaget. Det kan forhåbentlig

umiddelbart tiltrædes af alle, at med de højere understøttelsessatser må følge den mest effektive arbejdsanvisning. Jeg er for min part heller ikke i tvivl om, at langt den største del af lønmodtagerne vil være enige heri, og det er min erfaring, at arbejdsnævnet i langt de fleste tilfælde har været enig om at holde justits, såfremt der var en tilbøjelighed til arbejdsvægning. Jeg tror derfor ikke, at lovændringer er påkrævet for nærmere at præcisere, hvad der er arbejdsvægning, og hvornår medlemmerne ikke er til rådighed for arbejdsmarkedet i lovens forstand.

Det er klart, at de højere satser må bevirke, at administrationen nærmest må se det som sin opgave at stramme den praksis, der hidtil er fulgt. Da der ikke i lovforslaget er taget stilling til, hvilket kontingent de medlemmer af kasserne, som ikke er medlemmer af den faglige organisation, skal betale i administrationsudgifter, må jeg forstå det sådan, at alle medlemmer skal betale det samme beløb til administrationen. Jeg vil gerne bede om ministerens bekræftelse på, at det er sådan, som jeg håber, at det overkontingent, der betales af disse medlemmer, nu skal bortfalde, så der kan finde en ligestilling sted.

Det er jo ingen hemmelighed, at det konservative folkeparti ønsker at gå endnu videre med rationalisering af arbejdsløshedsforsikringen. Vi må finde det helt uidsvarende, at der findes mere end 4.000 afdelinger af de forskellige kasser, som opretholder en særskilt administration. Der kan i en mellemstor købstad være omkring 30 kontorer eller udbetalingssteder. Det kan naturligvis forenkles. Det er rimeligt, at der er et kontor inden for et ikke for stort område, så ingen skal have for langt til kontoret, men der er ingen begrundelse for fortsat at opretholde praktisk talt et kontor for hvert fagområde i hver by. Jeg ved jo nok, at der ikke på den måde, statstilskuddet regnes ud, ydes tilskud til selve administrationen, men det er selvfølgelig underordnet, hvorledes beregningsmåden er, for det kan aldrig være i samfundets interesse at opretholde en forældet administration, som hverken medlemmerne eller andre i samfundet har nogen gavn af. Jeg skal dog ikke ved denne lejlighed komme nærmere ind på, om en rationalisering skal ske ved

[Asger Jensen]

at etablere en altomfattende arbejdsløsheds-kasse eller ved, at arbejdsløsheds-kasserne sammenlægges med en række andre sociale forsikringsinstitutioner, således at det kan blive betydelig lettere for medlemmerne. Rationalisering må også kunne ske på en sådan måde, at arbejdsgiverbidrag til de forskellige forsikringer samles i ét beløb for hver ansat, så man også her sparer unødvendig administration. Men således som arbejdsministeren henviser til, at en eventuel yderligere udbygning af satserne må finde sted på grundlag af resultaterne i social-reformkommissionen, således mener jeg også, at en yderligere forenkling af strukturen må finde sin løsning her. Ja, finansieringen er jo, således som det allerede er sagt, ikke byrdefuld for staten de første år, men det vil komme senere, og man kan ikke regne ud, hvor stort beløbet vil blive, da det nu i højere grad end tidligere er afhængigt af den arbejdsløshed, der vil komme til sin tid.

Med disse bemærkninger kan jeg tilsige det konservative folkepartis velvillige medvirken til et positivt udvalgsarbejde.

Chr. Madsen: Der har i mange år været ønsker om gennemgribende ændringer af arbejdsløshedslovgivningen, og nu står vi over for et lovforslag, som efter min mening ikke er så gennemgribende, som mange tror. Forslaget skal give 50 kr. i dagpenge, altså i realiteten en forhøjelse af arbejdsløsheds-understøttelsen. Der ligger ikke det i lovforslaget, at beløbet skal være erstatning for arbejdsfortjeneste. Det står ganske vist i bemærkningerne, at dette er det principielle, der ligger i lovforslaget. Derudover står der i § 4, at der i 1967 skal fremsættes et lovforslag om, at kontrol og anvisning skal overgå til det offentlige. Om dette vil jeg ikke sige noget, før jeg ser et sådant lovforslag.

Det foreliggende lovforslag er udarbejdet af et arbejdsudvalg, der er nedsat af udvalget om arbejdsløshedsforsikring, og dette arbejdsudvalg og udvalget for arbejdsløshedsforsikring har jo i lang tid før valget indgået et kompromis, der går ud på det, som lovforslaget skitserer. Jeg sagde „lang tid før valget indgået et kompromis“, og deri skal lægges, at det kompromis, der er indgået mellem disse parter — man kalder dem arbejdsmarkedets parter — ikke skal være et

kompromis, der på nogen måde binder folkettingen. Jeg håber, at arbejdsministeren er helt enig med mig i, at kompromiset ikke kan få nogen indflydelse på de beslutninger, der skal træffes i det folketingsudvalg, der nedsættes. Det må være helt indlysende, at når dette lovforslag er færdigbehandlet her i folkettingen, så skulle det have gennemgået mange ændringer, ændringer, som forbedrer lovforslaget i mere positiv retning.

Jeg vil gerne tage spørgsmålet op med hensyn til de 50 kr. Hvad betyder denne understøttelsesforhøjelse egentlig for dem, der går ledige? 50 kr., det er, hvad en forsørger med 4 børn får i dag. Større er beløbet ikke. Denne forsørger med 4 børn, der får 50 kr. i dag, vil efter forslaget kunne risikere at blive ringere stillet, når vi kommer til den 1. april 1967. Det afhænger ikke af det foreliggende lovforslag, som vi skal behandle; det afhænger af andre lovforslag, der kommer til behandling her i folkettingen. Jeg tænker på lovforslaget om familieydelse. Vil man i udvalget vedrørende dette lovforslag arbejde på, at denne familieforsørger med 4 børn, som jeg har nævnt, skal have 275 kr. om måneden, for at han ikke bliver ringere stillet efter den 1. april 1967? De 275 kr. om måneden svarer til det børnetillæg, der er fastsat i den nuværende lovgivning.

En anden side af sagen er, at et andet udvalg, der arbejder med boliglovgivningen og dermed boligsikringen, skal give denne familieforsørger med 4 børn en boligsikring på 205 kr. om måneden, for at den pågældende ikke skal blive ringere stillet efter 1. april 1967. Jeg ved ikke, om man i de forskellige udvalg arbejder med disse problemer; men det bør man gøre, for det, vi skal vedtage efter dette lovforslag, må jo ikke resultere i, at forsørgeren med 4 børn efter 1. april 1967 er ringere stillet, end han er i dag. Jeg håber, at vi udvalget får den tilstrækkelige koordination med de andre udvalg, så vi kan følge, hvad der foregår, hvad man har til hensigt at arbejde med, og hvad man har til hensigt at foreslå; ellers kommer vi nødvendigvis i den situation, at udvalget om arbejdsløshedslovgivningen må tage en lang, lang række forbehold, indtil man ser, hvad de andre udvalg kommer til i deres forhandlinger.

I bemærkningerne til lovforslaget står der

[Chr. Madsen.]

det principielle, at man i løbet af en årrække vil gennemføre erstatning for tabt arbejdsfortjeneste på op til 80 pct. For at lette de andre udvalg over deres vanskeligheder med hensyn til boligsikringen og børnetillægget var det rimeligt og rigtigt allerede ved dette lovforslag at få princippet om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste med 80-85 eller 90 pct. af den aktuelle arbejdsfortjeneste ind i loven, sådan at det ikke var nødvendigt for de andre udvalg at arbejde med disse problemer. Så ville man jo nemlig få en rimelig erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, og når man får det, er det ikke nødvendigt at se på familiedydelser og lov om boligsikring på samme måde, som hvis man ikke får denne erstatning.

Jeg har nogle andre bemærkninger til pristalsreguleringen. Den pristalsregulering, der omhandles i lovforslaget, er jo taget fra den gamle lov, der danner mønster. Den går ud på, at man skal regulere ud fra, hvad lønningerne er steget pr. april kvartal, sat i forhold til april kvartal 1965. Det vil altså sige, at reguleringen med de 50 kr., som det drejer sig om i første omgang, kommer 1 år efter, at man har konstateret stigninger på andre områder. Det kan ikke være tilfredsstillende at have en sådan regulering. Lad mig tage et eksempel blandt mange: hvis man i 1967 bliver enig om, at der skal gennemføres en meroms, så vil denne meroms ikke komme til at virke på det nævnte område — hvis der skal ske pristalsregulering, hvad meromsen angår — så vil den ikke komme til at virke før 1. april 1969. Der bliver ikke så lang ventetid, når det drejer sig om dyrtidstillægget, men princippet deri er det samme. Det kan ikke være rimeligt, at man stadig væk arbejder med den slags pristalsreguleringer for folk, der går ledige, der må være mulighed for, at man kan finde frem til at regulere ud fra en aktuel løn. Kan man ikke finde det nøjagtige tal, kan man lave et beregningsgrundlag.

Her i folketinget har man tit og ofte f. eks. set beregninger fra det økonomiske

råd om, at lønningerne stiger så og så meget i 1966 og antagelig vil komme til at stige så og så meget i 1967, og disse beregninger har ligget meget nær det, der virkelig skete. Ud fra den offentliggjorte statistik kan man altså godt finde et beregningsgrundlag, så man kan regulere op næsten til dato og få en regulering, der er aktuel og svarer til, hvad der virkelig tjenes.

En anden side af sagen er jo, at hvis man absolut skal beholde denne pristalsregulering og i loven vil skrive, at der skal ydes erstatning på 90 pct., bliver det i realiteten alligevel ikke en erstatning på 90 pct., men antagelig på 80 eller 85 pct. Disse ting skal vi også tage med i vort udvalgsarbejde for om muligt at nå til en løsning af disse problemer.

Det er nævnt i lovforslaget, at man skal tage hensyn til den internationale konvention, ILO-konventionen af 1958, hvori der står, at man skal yde en dækningsprocent på 45 for en arbejdsløs familieforsørger med 2 børn. Det er første gang, jeg har set, at man ved en lovgivning har nævnt denne konvention, og det er første gang, jeg har set, at man gør opmærksom på, at denne dækningsprocent skal overholdes. Det er jo godt, at man er kommet så vidt, at man gør det; men dækningsprocenten efter ILO-konventionen af 1958 er aldrig nogen sinde blevet overholdt i vort land. Nu kommer vi måske til at overholde den ved at forhøje maksimum til 50 kr. — men det er jo ikke ret meget at råbe hurra for. Jeg ved udmærket godt, at man skal være meget, meget varsom med at beregne, hvordan denne dækningsprocentbestemmelse skal fortolkes; det har jeg prøvet nogle gange før, når det drejede sig om folkepensionen. Men jeg har lige så megen ret til at fortolke som alle andre, og jeg har beregnet det på den måde, at 45 pct., altså mindstedækningsprocenten, vil udgøre 50-51 kr., og lovforslaget, som foreligger nu, når kun op på et maksimum på 50 kr.

Jeg skal slutte med de bemærkninger,

[Chr. Madsen.]

jeg her har fremført. Vi er indstillet på at arbejde i udvalget for at få lovforslaget gjort noget bedre, og vi tilsiger fuld tilslutning til at arbejde for at nå et noget ændret og bedre resultat end det foreliggende.

Svend Haugaard: Der er grund til at anerkende — som det da også er sket her tidligere i dag — at de to parter, som har medvirket til den udvalgsbetænkning, der danner grundlaget for dette lovforslag, repræsentanter for arbejdsgiverforeningerne og for arbejdsløshedskasserne, er blevet så vidt enige, som der her er givet udtryk for. Det kan give håb om at nå videre frem med resultater i den kommende tid.

Det må dog samtidig siges at være betænkeligt at røre for meget ved det, som parterne er blevet enige om, og det radikale venstre kan derfor i det store og hele give tilslutning til lovforslaget, selv om vi må fremhæve, at vi har visse videregående ønsker. Vi erkender imidlertid, at det, lovforslaget indebærer, nok er nær på, hvad der i øjeblikket er muligt, både hvad økonomi og politisk tilslutning angår.

Vi er enige i, at der er grund til at rette på skævheden imellem arbejdsløshedsunderstøttelsernes dagpenge og de andre sociale ydelser, ligesom vi principielt er enige i, at samfundet bør tage en god del af den enkeltes risiko for ledighed. Vi er også enige i at betragte det som en tabt arbejdsfortjeneste og ikke som en egentlig understøttelse. Vi kan tilføje, at det efter vor mening gælder et videre perspektiv til alle i samfundet og ikke blot inden for den nuværende begrænsning.

Lovforslaget giver staten større tab ved dårlig beskæftigelse og mindre ved god. Der ved lægges der både i teori og praksis et større ansvar for beskæftigelsen over på samfundet, hvad vi principielt kan tilslutte os. Det skulle jo teoretisk fremme beskæftigelsen. Hvor meget det så hjælper i praksis, er en anden sag.

Alt dette koster imidlertid penge, og der er regnet med en ekstraudgift på 62 mill. kr. plus 8 mill. kr. i det første år ud fra en beregning over de sidste års ledighed. Allerede andet år vil udgiften blive noget højere, når ikke-forsørgerne skal have maksimumgrænsen hævet, og vi har jo desværre ikke nogen

garanti for, at der ikke kan indtræffe større ledighed, som helt vil forrykke forholdet. Vi hørte for lidt siden, at der ikke var mange reserver at tage af i statens finanser, og der er derfor grund til at spørge finansministeren om, hvor pengene skal komme fra. 70 mill. kr. er jo også en slags penge, og det kan som nævnt blive et større beløb fremover. Det radikale venstre vil gerne have en nærmere forhandling med finansministeren om det finansielle problem. Jeg ved godt, at man måske i første omgang kan tage fra statens andel i de formuer, der bliver til rådighed, men det er da i hvert fald penge, der kun kan bruges én gang, og de vil jo også ret hurtigt slippe op.

Det foreliggende lovforslag må vi betragte som en overgangsordning. Vi kunne have ønsket et større spring på én gang, men af både praktiske og ikke mindst psykologiske grunde er det nok bedst at tage det i flere etaper.

Jeg vil gerne fremhæve, at det radikale venstre finder det rigtigt, at kontrol- og arbejdsanvisningsfunktioner adskilles fra arbejdsløshedskasserne. Vi lever i et stærkt foranderligt samfund, og vi har ønsker om at opretholde den fulde beskæftigelse. Det vil kræve en meget betydelig mobilitet i arbejdskraften både i geografisk og faglig henseende, som ikke vil blive mindre i tiden fremover med den tekniske udvikling, vi må forvente. Det vil afgjort være lettere at føre en aktiv arbejdsmarkedspolitik gennem en centraliseret arbejdsanvisning, men det er jo den del, der mangler i det nu foreliggende lovforslag. I § 4 siges det ganske vist, at der skal fremsættes et lovforslag herom inden udgangen af 1967, og vi vil gerne opfordre ministeren til, at dette sker uden vaklen i geledderne.

Når adskillelsen sker, rejser der sig det spørgsmål: hvilken mening er der så i at opretholde arbejdsløshedskasserne? Som det er anført i bemærkningerne til lovforslaget, vil der på dette område stadig være en betydelig stivhed, en tung og dyr administration og vel også en vis risiko for, at enkelte kasser i optagethed af egen styrke kan gå lidt ud over deres beføjelser. Jeg er helt klar over, at det er begrænset, hvad der kan nås i første omgang, men mener alligevel, at det er rigtigt at slå fast, så man ved det, at det radikale venstre er tilhænger af, at

[Svend Haugaard.]

der for alle sociale ydelser, sygeforsikring, ulykkesforsikring, pensionsordning osv., sker en stærk forenkling i både opkrævnings- og udbetalingsform, det vil sige en fælles offentlig ind- og udbetaling. I så fald bliver der næppe så forfærdelig mange opgaver tilbage for kasserne at løse.

Vi erkender, at lovforslaget indebærer en vis forenkling igennem de ensartede bidragsbetalinger og bortfald af tillæggene. Jeg vil for resten gerne for tillæggene vedkommende sige, at ét af disse tillægs bortfald kan man være noget betænkelig ved, nemlig børnetillægget, og jeg er enig, at det spørgsmål bør tages op i anden forbindelse som foreslået af ministeren for familiens anliggender. Vi må altså fremhæve, at lovforslaget langt fra har fundet sin endelige form, og vi håber, at socialreformkommissionen inden længe kommer med fornuftige forslag, som kan vise vejen videre frem. I det hele taget forbeholder vi os vor ret til at røre ved sagen igen. Vi kan dog under de givne forhold love en velvillig behandling af det lovforslag, der foreligger. Der er en del enkeltheder, som vi gerne vil drøfte i udvalget, men jeg har her i første behandling kun ønsket at trække de mere principielle linjer frem.

Niels Westerby: Det er jo omrent 14 år siden, at riget fik en ny grundlov, og der blev i denne grundlov indføjet en løfteparagraf om, at man skulle tilstræbe fuld beskæftigelse her i landet. Det er vel også netop på denne baggrund naturligt at drage den konsekvens, at folk, der uforskyldt ikke har arbejde, skal hjælpes af det offentlige, og at hjælpen ikke skal betragtes som almisse, men som erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Ud fra sådanne betragtninger — også betragtninger af menneskelig og samfundsøkonomisk art, men det skal jeg vende tilbage til — kan jeg for så vidt hilse den højtærede arbejdsministers lovforslag med glæde. Der er i det lovforslag ikke noget, som principielt kan sige at være andet end fremskridt. Men der er alligevel en række problemer.

Først og fremmest falder børnetillæggene bort, og huslejhjælpen falder bort, og så vidt jeg har kunnet skønne i den korte tid, vi har haft til at fordybe os i lovforslaget,

vil der derfor være nogle, som bliver ringere stillet efter den 1. april 1967; jeg vil derfor henlede arbejdsministerens opmærksomhed på, at det sikkert vil være rigtigt at søge gennemført en meget intim koordination af bestræbelserne i forbindelse med dette lovforslag og bestræbelserne vedrørende børnetilskuds- og boligsikringsordningen.

Dernæst er der det problem at skaffe dækning for de udgifter, der er forbundet med gennemførelsen af det foreliggende lovforslag. Lad mig sige klart, at vi vel vil være med til at gennemføre lovforslaget, men at vi meget gerne vil have en forhandling med arbejdsministeren og regeringen om, hvordan man kan tilvejebringe de fornødne midler.

Mange, der tænker i gamle baner, vil nok være tilbøjelige til at sige: nå ja, hvorfor skal nu de, der er blevet arbejdsløse, have en erstatning for tabt arbejdsfortjeneste? Og her kan man jo argumentere ud fra menneskelige grunde, men man kan også komme med samfundsøkonomiske betragtninger. Det var jo vitterlig således i 1930'erne — og vi må håbe, at den tid aldrig vender tilbage, men vi kan altid nære frygten for, at der kan blive nogen arbejdsløshed — at da først beskæftigelsen gik ned og tusinder af borgere i landet derfor ikke havde de indtægter, de plejede at have, gik også deres efterspørgsel efter varer og andre ydelser ned. Når efterspørgslen efter varer går ned, bliver der heller ikke efterspurgt så meget arbejdskraft til at fremstille disse varer. Det vil sige, at arbejdsløshed har en tendens til at forstærke sig selv, til at blive værre, og det var netop det, man oplevede i depressionsperioderne i 1930'erne.

Man kan altså også se spørgsmålet om at give en rimelig og en rigtig erstatning til dem, der uforskyldt har mistet arbejdet, som et led i at komme arbejdsløsheden til livs eller i hvert fald forhindre, at den bliver værre.

Dette forudsætter selvfølgelig en vis international koordination. For hvis vi fører en sådan politik, at vi giver en meget høj erstatning for mistet arbejde, og andre lande ikke gør det, vil vi nok kunne forhindre, at arbejdsløshedsøndet breder sig, men vi vil så også efter et stykke tid

[Niels Westerby.]

komme ind i valutavanskeligheder. Derfor vil jeg opfordre den højtærede arbejdsminister og regeringen til i høj grad at have opmærksomheden henvendt på en vis international koordination; ellers kan vore arbejdsløshedsbestræbelser godt komme til at løbe ud i sandet på trods af al den gode vilje, vi alle sammen har.

Dernæst et par betragtninger om det, vi gerne vil nå frem til. Vi ønsker, at alle, der uforskyldt har mistet deres arbejde, får en erstatning på omkring eller måske endda mere end 80 pct. Som et nødvendigt led i dette ønsker vi, at man så også får en særdeles effektiv arbejdsanvisning. Det må naturligvis aldrig være således, at en erstatning for tabt arbejdsfortjeneste bliver en sovepude for nogle medborgere, og hvis et sådant system skal virke retfærdigt og rigtigt, bliver vi selvfølgelig nødt til at koncentrere os om at få gennemført en effektiv arbejdsanvisning. Vi bliver derfor også nødt til at prøve på i hver by eller i hvert område at samle arbejdet i ét arbejdsanvisningskontor i stedet for aldeles spredt ud over en række kontorer. Den nuværende ordning er administrativt dyr og uheldig, men jeg tror heller ikke, den nogen sinde vil kunne blive rigtig effektiv.

Efter vor opfattelse bør det fortrinsvis være det offentlige og medlemmerne, der kommer til at betale for arbejdsløshedsunderstøttelsen. Man kan argumentere for, at arbejdsgiverne skal betale mere, og det bedste argument, man har på hånden, er vel, at det i fællesmarkedslandene er skik og brug, at arbejdsgiverne betaler meget store sociale bidrag også i tilfælde af arbejdsløshed, og så kunne man sige, at man kunne gå den samme vej her. Jeg tror dog ikke, at dette princip er rigtigt, for man kan vel ikke se bort fra, at det, om jeg så må sige, vil blive en omkostning i erhvervslivet, som hverken arbejdsgiveren eller lønmodtageren er særlig interesseret i, og derfor må det offentlige efter min mening bære sin væsentlige part af den del af udgiften, som medlemmerne ikke betaler.

Videre finder vi det uhyre vigtigt, at der er den størst mulige solidaritet mellem medlemmerne med hensyn til kontingentbetalingen, og der er efter lovforslaget gjort store fremskridt på dette område.

Endelig tror jeg, det vil være rigtigt at få indført én kasse, og jeg vil oven i købet sige en landskasse. Jeg ved godt, at der naturligvis er kommet en masse kasser frem, og de, der sidder ved disse kasser, holder vel af dem. Mange af dem har været pionerer, og jeg vil slet ikke underkende den indsats, der er blevet gjort. Men vi lever i en tidsalder, hvor vi skal være rationelle og have den billigst mulige administration, og derfor vil det være rigtigt at have én kasse. Ellers opnår man også bare for indviklede refusionssystemer mellem kasser og stat, og man kan måske til sidst opleve noget, der ligner det, som den højtærede indenrigsminister har måttet tumle med, nemlig den mellemkommunale refusion, som det for alle skikkelige mennesker — selv om de er meget begavede — kræver en meget stor arbejdsindsats at sætte sig ind i.

Endelig tror jeg, at det vil være rigtigt, at vi gennemfører lovforslaget så hurtigt, som det er forsvarligt af hensyn til arbejdet med de tekniske ting, men at vi i øvrigt også må se at få den endelige og fulde reform så hurtigt som overhovedet muligt, så vi kan få en tilfredsstillende løsning på arbejdsløshedsproblemet, som jo i perioder har været et af de største problemer i dansk indenrigspolitik.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Jeg vil gerne først takke ordførerne for den positive modtagelse.

Der er visse forhold, som jeg for mit eget vedkommende har lagt megen vægt på i forbindelse med dette forslag. For det første, at der er tale om en enstemmig indstilling fra det udvalg, som har arbejdet med disse ting, og som kender disse problemer, og at arbejdsløshedskasserne er gået helt og fuldt ind for den ordning, som er foreslået. Jeg synes også, at afskaffelsen af den urimelige kontingentordning er noget meget vigtigt. Der har jo ikke været megen mening i, at man i nogle kasser kunne nøjes med et kontingent på 24 kr. om året, medens andre skulle betale 444 kr. for at få ganske de samme penge i understøttelse efter det forsikringssystem, vi har kendt indtil nu.

Jeg synes, at selv om der er tale om en foreløbig ordning, er vi alligevel kommet et vigtigt skridt på vejen henimod princippet om en rimelig erstatning for tabt arbejds-

[Arbejdsministeren.]

fortjeneste. Lovforslaget indebærer i gennemsnit en forbedring for de arbejdsløse på 40 pct.; men det er klart, at det rammer ikke på samme måde alle vegne, og det er baggrunden for, at vi har taget op til overvejelse, på hvilken måde vi kan klare problemerne f. eks. for de børnerige familier; dette problem er som nævnt i fremsættelsen taget op til drøftelse med familieministeren, og jeg ser meget gerne en løsning af dette problem i sammenhæng med de andre ting, vi skal beskæftige os med.

For mig at se er den allervigtigste ændring — som den høje beskæftigelse, den stærke produktionsudvikling, i nogen grad har skabt baggrunden for — den, at det, hvis dette lovforslag vedtages, ikke mere bliver den enkelte arbejdsløshedskasse og dens medlemmer, som skal bære risikoen ved en øget ledighed. Denne risiko overtages af det offentlige, og det må være en rimelig ordning, helt i pagt med den tid, vi lever i.

Hr. Søren Andersen var inde på solidariteten mellem arbejdsløshedskasserne på kontingentområdet, som jeg allerede har været inde på, og om den del af kassernes formue, som skal indbetales til statskassen. Det er rigtigt, at der bliver nogle millioner tilbage, som i henhold til den gældende lovgivning skal anvendes til forsikringsmæssige formål. Hr. Søren Andersen mente, at det ville være en god ting, om nogle af disse penge kunne bruges til f. eks. uddannelsesformål. Jeg vil ikke lægge skjul på, at jeg umiddelbart har en vældig sympati for denne tanke, men arbejdsløshedskasserne skal jo også efter dette lovforslag stå i forskud med udbetaling af understøttelse, hvor der er behov for det, og de penge, der er tilbage som formue i arbejdsløshedskasserne, er medlemmernes egen andel; derfor er det vel nok begrænset, hvad man kan hente her af penge til andre formål end de rent forsikringsmæssige. Men det er naturligvis noget, vi kan se nærmere på.

Jeg er naturligvis enig med hr. Søren Andersen i, at vi bør have en så effektiv og smidig arbejdsanvisning som muligt, og at den bør opbygges under hensyn til den kommende kommunale struktur. Forholdet er imidlertid det, at en lovgivning på dette område gerne skulle gennemføres med virkning fra den 1. april 1968, og da kan det måske nok

være begrænset, hvor langt man kan komme med hensyn til en udbygning netop på dette felt. Jeg tror, man må forsøge at klare opgaverne så godt, som det overhovedet kan lade sig gøre under hensyn til den meget korte frist, der er til at sætte et nyt anvisningssystem i kraft.

Hr. Asger Jensen var inde på, at vi måtte sikre øget faglig og geografisk bevægelighed i forbindelse med en omorganisering af anvisningssystemet. Herom kan vi heller ikke være uenige, men jeg vil dog gentage, hvad jeg tidligere har sagt, at vi vel ingen sinde i landets historie har oplevet en så stærk både geografisk og faglig bevægelighed på arbejdsmarkedet som i de senere år, hvor vi i sommermånederne har været nede på en arbejdsløshedsprocent på under 0,5 og den 7. december i år havde en arbejdsløshedsprocent på 1,9 — altså meget lave arbejdsløshedstal — uden at vi har mærket noget særskilt pres på arbejdsmarkedet; det gælder i alle tilfælde størstedelen af arbejdsmarkedet.

Hr. Asger Jensen sagde videre, at lovforslaget kunne animere visse kasser til at opgive statsanerkendelsen. Jeg er helt klar over, at der er visse ting i det, som kunne tænkes at animere visse kasser. Jeg tror, at hvis nogle kasser skulle få lyst til på grundlag af det, der sker her, at opgive statsanerkendelsen, bliver det i alt fald i meget begrænset omfang.

Så er der ekstrakontingentet for de medlemmer af arbejdsløshedskasserne, som ikke er medlemmer af de faglige organisationer; jeg vil gerne sige, at det rene forsikringskontingent, som er anført her, bliver det samme for alle arbejdsløshedskassemlemmer, men herudover kommer altså administrationskontingentet.

Jeg forstår ikke rigtig den tale, man hører så mange gange om de 4.000 kasser ud over landet med en særlig administration, som giver så mange vanskeligheder og så mange problemer; forholdet er jo det stik modsatte, for nu sker der en strukturrationalisering i de kommende år, som den er sket i årene op til nu. Det er jo fagforeningsafdelinger, der er tale om, og den del af deres opgaver, vi her er inde på, kontrol, udbetaling af understøttelse, anvisning, og hvad det kan være, udgør måske for de enkelte kasser 10 pct. af de opgaver, de beskæftiger sig med. Det

[Arbejdsministeren.]

er altså ikke noget, man afvikler ved at centralisere i højere grad på anvisningens eller på selve arbejdsløshedsforsikringens område; det er et spørgsmål om organisationsstruktur, og folketinget har da ikke tidligere — det forstod jeg i øvrigt var heller ikke meningen — blandet sig i, på hvilken måde man, hverken på arbejdsgiver-side eller på arbejder- eller funktionærside, ville organisere sig.

Men som sagt, jeg tror, der er en struktur-rationalisering i gang også på dette felt, og man har i øvrigt også i den betænkning, der er afgivet vedrørende disse ting, peget på, at lovforslaget her vil animere til en yderligere centralisering.

Hr. Chr. Madsen ville gerne have, at jeg skulle bekræfte, at det kompromis, der er opnået enighed om, ikke kan binde folketinget. Det skulle vel egentlig være overflødigt for mig at bekræfte noget sådant. Det er klart, som jeg sagde før, at jeg lægger megen vægt på, at parterne er enige om det, men det er da givet, at ingen aftale, som er truffet uden for folketinget, kan binde folketinget. Folketinget er suverænt og må naturligvis træffe de afgørelser, som man her i tinget kan blive enig om.

Jeg vil også gerne sige, at de 50 kr. — vi er jo allerede nu klar over, hvordan lønudviklingen har været — formentlig bliver godt 55 kr. pr. dag eller ca. 330 kr. pr. uge, når lovforslaget skal træde i kraft pr. 1. april 1967. Man kan godt nævne enkelte eksempler på, at der ikke bliver tale om så store forbedringer, f. eks. når det drejer sig om forsørgere med børn, men jeg har allerede været inde på det problem og mener, at arbejdsløsheds-kasserne i og for sig har ret i det principielle synspunkt, at man bør finde frem til en ordning, som indebærer — i alle tilfælde efterhånden — en rimelig erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, og at de andre sociale problemer, som kan foreligge, bør klares ad socialpolitisk eller familiepolitisk vej. Det spørgsmål er som nævnt allerede taget op. Hr. Chr. Madsen taler om, at vi bør fastslå selve princippet om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Dette bør efter min mening ses i sammenhæng med andre ydelser: sygedagpengene, som socialmini-

steren i øjeblikket arbejder med, og ulykkesforsikringen. Om de endelige afgørelser; hvad disse korttidsydelse angår, skal træffes i socialreformkommissionen eller andre steder, har jeg foreløbig ladet stå åbent. Jeg ved, at man i socialreformkommissionen har ønske om også at beskæftige sig med disse ting.

Det er rigtigt, at vi, fordi det tager temmelig lang tid at få lønstatistikken frem, halter lidt bagefter med reguleringen. Hr. Chr. Madsen spørger, om vi virkelig fortsat skal beholde den pristalsregulering af disse understøttelsessatser, vi har. Der er ikke tale om en pristalsregulering, men om en gunstigere reguleringsform, nemlig regulering efter lønudviklingen, men selv om man havde tekniske muligheder for at skifte om fra f. eks. aprilpristallet til julipristallet, så viser tallene fra de senere år, at det beløb, der skulle reguleres med, ville være nogenlunde det samme.

Til hr. Svend Haugaard vil jeg sige, at det er jo rigtigt, at det vil koste flere penge end angivet, hvis ledigheden bliver større. Det må jo animere til at føre en rigtig økonomisk politik, så vi sikrer den høje beskæftigelse også fremover; det er jo trods alt det, der skaber den største tryghed i ansættelsen. Jeg skal gerne medvirke til at formidle den forhandling med finansministeren, som hr. Svend Haugaard ønsker.

Er der mening i at opretholde arbejdsløsheds-kasserne? Det er en tung og dyr administration, siger hr. Svend Haugaard. Heroverfor kunne jeg i og for sig have lyst til at stille spørgsmålet: for hvem? Forholdet er som sagt det, at man har dette administrationsapparat i forvejen. Hverken stat eller kommune betaler fem flade øre til administrationen af arbejdsløsheds-kasserne. Skulle man derfor gå ind for det, som også hr. Niels Westerby var inde på, at staten skulle overtage det hele, at vi skulle have én landskasse, ville det betyde, at det offentlige i langt højere grad skulle ind i billedet. Det ville betyde stærkt øgede statsudgifter, og det kan jeg ikke se at man bare af visse principielle grunde skulle gå ind for. Det er i øvrigt heller ikke min opfattelse, at der er tale om nogen hverken dyr eller tung administration. Man skal i forvejen opkræve et andet kontingent; man opkræver arbejdsløsheds-kassekontin-

[Arbejdsministeren.]

gentet samtidig med det normale organisationskontingent, og derfor er det i virkeligheden også for det offentlige en særdeles hensigtsmæssig administration, der her er tale om.

Hr. Niels Westerby var også inde på problemerne om børnetillæggene, som falder bort. Det har jeg allerede omtalt, og jeg er enig i, at vi skal søge at tilstræbe, at forslaget koordineres med den familiepoltiske lovgivning. Også her ønsker man forhandling om den økonomiske side; det er jeg for mit vedkommende indstillet på.

Jeg skal ikke gå ind på flere af de problemer, der er blevet rejst. Vi skal jo have et udvalgsarbejde i gang, og jeg vil ikke lægge skjul på, at jeg meget, meget gerne vil have det fremmet mest muligt. Vi skulle gerne have dette lovforslag gennemført med virkning fra 1. april 1967. Det kræver tekniske forberedelser af forkellig karakter at føre det ud i praksis, så vi skulle gerne inden så forfærdelig længe have tingene klaret her i folketinget. Jeg tager også de udtalelser, som er faldet her i dag, som udtryk for, at man er villig til både positivt, aktivt og hurtigt at arbejde med på løsningen af denne opgave.

Søren Andersen: Jeg takker for den velvillige indstilling, ministeren gav udtryk for over for min tanke om at forme loven sådan, at der kan bruges nogle af de 540 mill. kr. til uddannelses- og undervisningsformål.

Ministeren nævnte ganske vist i samme forbindelse, at der jo skulle være en reserve i kasserne, fordi refusionerne først foretages bagefter, men efter lovforslaget ligger det jo sådan, at man det første år må bruge 15 pct. og derefter 10 pct. Det svinder altså. Jeg skal ikke sige noget til dette, men det er jo alligevel mindre positivt. Hvis vi derfor, hr. minister, er fælles om det synspunkt, at der ligger en vældig opgave i denne tid, hvor der skal ske en tilpasning for de ikke-faguddannede, lad os da ikke udskyde problemerne, men begynde lige så godt i morgen som i overmorgen.

Asger Jensen: Arbejdsministeren var inde på de nuværende urimelige forskelle på kontingenterne. Det er da ikke noget nyt for os konservative, at det forholder sig sådan. Det er vel i nærheden af 15 år siden, daværende arbejds- og socialminister Poul Sørensen rejste dette problem, så hvis socialdemokratiet også har haft den opfattelse, så burde vi næsten kunne have fundet sammen noget før om at få det rettet.

Jeg forstod ikke helt svaret på spørgsmålet om det med ikke-medlemmernes administrationsgebyr. Jeg kan jo nok af forslaget forstå, at administrationsgebyret holdes helt udenfor, og at det skal opkræves særskilt for alle medlemmer. Men det, jeg spurgte om, er: skal der også fremtidig være forskel, når et medlem ikke er medlem af den tilsluttede faglige organisation? Det nuværende system har jo i nogen grad karakter af straf, når man tager mere i kontingent af den, der ikke er medlem af den faglige organisation, og jeg synes, det ville pynte, hvis vi kunne enes om at sige, at noget sådant ikke må finde sted i fremtiden.

Hvad i øvrigt administrationsgebyret angår, ved jeg jo nok, at der ikke er tale om statsrefusion, men jeg vil da gerne minde arbejdsministeren om, at socialreformkommissionen har fået til opgave at se på alle sociale administrationer, også dem, hvor det offentlige ikke betaler administrationen. Jeg vil derfor tro, at det fortsat må være regeringens synspunkt, at også socialreformkommissionen bør se på en opgave som denne.

Chr. Madsen: Arbejdsministeren sagde, at der ikke var grund til, at jeg skulle minde ham om, at folketinget var suverænt. Det var i anledning af, at jeg spurgte ham, om han var enig med mig i, at et forlig uden for denne sal ikke på nogen måde skulle binde folketinget. Når jeg fremførte det, var det, fordi jeg stadig væk har i erindring, hvordan det gik, dengang vi gennemførte ATP-forslaget her i folketinget. Da fik vi nemlig også et lovforslag, skrevet uden for folketinget, til behandling, og vi sad i udvalget og forhandlede om det og var inde på, at der egentlig skulle gennemføres forbedringer i det. Men

[Chr. Madsen.]

så talte Arbejdsgiverforeningens formand i Esbjerg og sagde, at man ikke skulle lave forbedringer i det forslag, for det var arbejdsmarkedets parter blevet enige om, og det havde man bare at rette sig efter. Det rettede udvalget sig så efter. Jeg vil da ikke håbe, det kommer til at gå sådan ved behandlingen af dette lovforslag: at vi sidder og arbejder os frem til noget, der betyder en forbedring, og så kommer der nogle udefra — de parter, der har gennemført kompromiseret — og siger: I skal holde fingrene væk fra det forslag, vi har skrevet. Det var derfor, jeg stillede arbejdsministeren det pågældende spørgsmål; men jeg håber altså ikke, det kommer til at gå sådan. Konstellationen i folketinget er jo en anden end dengang. Det flertal, der nu er, skal jo som meget omtalt bruges.

Arbejdsministeren siger videre, at Akasserne fuldt og helt er gået ind for det foreliggende lovforslag. Det rigtige er jo at sige, at repræsentanter for De samvirkende Arbejdsløshedskasser er gået ind for forliget. Jeg tror ikke, det er rigtigt at sige, at arbejdsløshedskassernes kompetente forsamlinger er gået ind for det, for hvis der havde været mulighed for, at sagen var blevet behandlet i arbejdsløshedskassernes kompetente forsamlinger, tror jeg nok, jeg kan sige, at der ville være kommet en vældig kritik af det forslag.

Det er i høj grad mærkeligt, at man er gået ind på dette forlig. Af den betænkning om arbejdsanvisning og kontrol, som blev afgivet i 1964 — eller var det i 1965? — fremgår det klart, at de samme repræsentanter ikke ville gå med til, at det offentlige skulle have med kontrol og anvisning at gøre. Der gik altså ikke mere end et år, før de ændrede deres standpunkt til det stik modsatte. Jeg tror altså ikke, det er rigtigt at sige, at arbejdsløshedskasserne fuldt og helt er gået ind for det foreliggende lovforslag.

Så talte arbejdsministeren og de øvrige partiets repræsentanter om, at det måske ville være rigtigt, at dette lovforslag blev prøvet i socialreformkommissionen. Det er efterhånden blevet en stående kliché, at man, når sociale ydelser, sygekassedag-

penge og som i dette tilfælde arbejdsløhedsunderstøttelsen, skal forhøjes, henviser til socialreformkommissionen. Det blev jo sagt tydeligt og klart af socialministeren, dengang kommissionen blev nedsat, at denne kommission ikke på nogen som helst måde skulle forhindre sociale fremskridt i folketinget.

Men det ser altså ud til, at man vil skubbe så meget over i den kommission, at der sker et væsentligt tempotab, som måske vil forhindre sociale fremskridt i folketinget. Socialt kyndige folk her i landet har jo ellers i mange, mange år sagt, at den urimeligt lave arbejdsløhedsunderstøttelse var årsagen til, at man ikke kom hurtigt nok fremad med hensyn til andre sociale ydelser. Nu er vi i færd med at gennemføre det, som disse socialforskningsfolk ønskede: en forhøjelse af arbejdsløhedsunderstøttelsen til et betydeligt niveau, således at en lav arbejdsløhedsunderstøttelse ikke længere skulle forhindre en forbedring af alle andre sociale ydelser. Derfor må det være rimeligt, at vi nu gør os helt klart, at vi er inde på noget, der kan fremme en hel del andet socialpolitisk. Hvis vi forhøjer arbejdsløhedsunderstøttelserne til en procent, der giver erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, er det i hvert fald ikke arbejdsløhedsforsikringen, der fremover vil være årsagen, hvis man ikke kommer videre på andre områder. Det kan efter min mening udmærket lade sig gøre, hvis man vil. Den politiske situation er nu sådan, at der er store muligheder for, at det, man har haft som et gammelt, gammelt ønske: erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, er inden for rækkevidde; det har aldrig været inden for rækkevidde før. Nu kan det gennemføres, og det er derfor, jeg mener, det må stå i loven — ikke i lovens bemærkninger — at der skal gives erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Så kan man diskutere procentens højde i forhold til den aktuelle indkomst.

Til slut et par bemærkninger til venstre og de konservative. Nu har man i mange, mange år talt om, at kasserne og kassernes administration osv. skal ændres. Men man må da gøre sig klart, at med de refusionsbestemmelser, der nu kommer i loven, er det forbi med at tale om ændring af administrationen m. v., for herefter bliver det jo arbejdsløs-

[Chr. Madsen.]

hedskasserne, der mere end før selv bestemmer, hvordan det skal være, uden at andre har nogen mulighed for at blande sig i det.

Svend Haugaard: Arbejdsministeren mente, det ville betyde en stærk forøgelse af de offentlige udgifter, hvis kasserne skulle afløses som opkrævere og udbetalere. Jeg er fuldstændig klar over, at det er kasserne selv, der afholder disse administrationsudgifter, men på den anden side, hvis ikke arbejdskraften anvendes helt rationelt på disse områder, bliver det vel også en slags tabt arbejdsfortjeneste for samfundet, som vi ikke får ind på anden måde. Hvis nu arbejdsministeren ville forestille sig, at man ad skattevejen opkrævede sygekassekontingent, ATP-kontingent, ulykkesforsikringskontingent, kontingent til forsikring mod ledighed osv., kunne det jo godt være, at man fik en samlet arbejdsbesparelse, der som helhed kom samfundet til gode.

Niels Westerby: Jeg har to ting, jeg gerne vil gøre bemærkninger om.

For det første: når der er konstateret arbejdsløshed, og folk er kommet ind under denne lovgivning — som tyder på at blive bedre — så bør vi også sætte ind ved omgående at prøve at få de mennesker, der er blevet arbejdsløse, ind under en omskolingslovgivning, oplæringslovgivning, eller hvad man vil kalde det; for man kommer ikke uden om, at en del arbejdsløshed i et moderne samfund er det, man kalder strukturarbejdsløshed. Det vil sige, at folk er uddannet i et fag eller har virket på et område, hvor der ikke længere er brug for deres indsats, og de har svært ved at finde indplacering på andre områder. Derfor tror jeg, denne lovgivning må ses i forbindelse med en uddannelses- og omskolingslovgivning. Det tror jeg er en ting, arbejdsministeren skulle tage op i denne forbindelse.

Dernæst var jeg lidt skuffet over arbejdsministerens betragtninger omkring synspunktet én kasse. Arbejdsministeren siger,

efter min mening måske noget storslået, at det ikke koster staten noget, at vi har alle disse mange kasser, det er noget, medlemmerne selv betaler. Nu bør man vel som minister og som medlem af det høje ting se på det samfundsmæssige tab under ét, altså både tabet for medlemmer og for staten, og dér tror jeg ikke ret mange kan være i tvivl om, at alle disse mange kasser er dyrere i administration end én kasse, som kan betjene sig af moderne teknik i ordets videste forstand i meget højere grad, end de mange små kasser kan det, og hvor man undgår alle mulige refusioner og dikkedarer.

Jeg vil også som hr. Svend Haugaard gøre opmærksom på, at har man én kasse, er der også mulighed for at få medlemsbidraget ført på skattebilletten og foretage en forenkling ad den vej. Arbejdsministeren sagde nærmest med et smil på læben, at det ville betyde øgede udgifter for staten, hvis man havde én kasse. Det er jeg slet ikke sikker på. Men hvis arbejdsministeren har ret i sit synspunkt, så må det vel være dyrere for medlemmerne med den nuværende ordning. (*Afbrydelse af arbejdsministeren* [Erling Dinesen]). Ja, et eller andet sted må omkostningerne jo smutte hen. Hvis man har det udgangspunkt, som jeg tror er rigtigt, at det samfundsmæssige tab er størst ved den ordning, man har nu, så tror jeg også, at man har et godt og frugtbart udgangspunkt til at finde frem til en løsning, som både tilgodeser medlemmernes og det offentliges interesse.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Må jeg gøre et par bemærkninger til det sidste først; hr. Niels Westerby siger, at det i alle tilfælde må være et samfundsmæssigt tab med de mange kasser med en stor administration, og det må i alle tilfælde være dyrere. Det, der gør, at det dels vil blive dyrere for staten, hvis man følger hr. Niels Westerbys standpunkt, dels at det ikke vil blive billigere for andre, hvis man opretholder det, man har, er ganske enkelt

[Arbejdsministeren.]

den kendsgerning, at man i forvejen har denne administration i forbundene og i afdelingerne ud over landet, og at det kun er en del af disse administratorers arbejde at beskæftige sig med disse ting. Man skulle bygge en helt ny administration op ved siden af den, man har i forvejen, såfremt man skulle få nogen økonomisk gevinst ud af det.

Hvis man skulle starte helt fra bar bund, er det ikke sikkert, man ville følge det mønster, man har nu, og så er det vel også muligt, at man i stedet for 800.000 arbejdsløshedsforsikrede ville have 1½ million, eller samtlige lønmodtagere. Det er nu engang bygget op på denne måde; det er forbundene, som har forpligtet deres medlemmer til at være arbejdsløshedsforsikrede, og det er jo grunden til, at vi har så høj en forsikringsprocent, at vi har så mange arbejdsløshedsforsikrede. Jeg er helt sikker på, at det ville ikke have været tilfældet under et andet system end det, vi kender i dag, så skulle det da være et rent tvangsmæssigt system.

Må jeg sige til hr. Niels Westerby, at vi jo ikke er fremmede over for, at arbejdsløse så hurtigt som muligt må til omskoling, tværtimod. Vi har oven i købet i de områder af landet, hvor der er særlig arbejdsløshedsrisiko, bygget uddannelsesinstitutioner op i et omfang, som netop kan løse denne opgave. I arbejdsløshedsloven findes i forvejen bestemmelser, som sikrer, at man hurtigt kan komme ind i en uddannelse, hvis man af en eller anden grund bliver arbejdsløs. Jeg er ikke sikker på, at det ville betyde nogen større forenkling, hvis sygekassekontingent, ATP osv. skulle gå over skattebilletten. For ATPs vedkommende kan man diskutere det, men tager man en arbejdsplads som Burmeister & Wain, hvor der vel er beskæftiget folk fra 30 forskellige kommuner, og man skulle sende indberetninger dertil under et andet system end det, vi har i dag, ville det formentlig blive endnu mere kompliceret. Jeg er altså ikke helt sikker på, at det er så enkelt, som man ved forskellige lejligheder giver udtryk for; men hvor der kan blive tale om en forenkling, skal man naturligvis tilstræbe det. På det aktuelle felt er det i forvejen sådan, at man har et

kontingent, nemlig et fagforeningskontingent, og samtidig med at det indbetales, indbetaler man arbejdsløshedskassekontingent, uden at staten og kommunerne får nogen udgifter af den grund, og uden at administrationsapparatet af den grund kompliceres eller bliver for tungt og dyrt.

Hr. Chr. Madsen stillede dette spørgsmål til mig før, om folketinget var bundet af dette kompromis, og han sagde også, at ATP-loven blev skrevet uden for folketinget, at Arbejdsgiverforeningens formand talte et eller andet sted i landet og forbød, at der skete ændringer eller forbedringer af forslaget. Jeg ved ikke, hvor mange steder Arbejdsgiverforeningens formand har talt ude i landet, mens lovforslaget blev behandlet her. Men jeg ved — og det ved hr. Chr. Madsen også — at der på adskillige områder under arbejdet her i folketinget skete forbedringer af lovforslaget. Jeg fremsatte selv adskillige forslag til forbedringer, og andre kom også med forslag, der indgik i forhandlingerne her i folketinget.

Jeg må lige for en ordens skyld sige til hr. Søren Andersen, at nok havde jeg sympati for og havde selv haft disse tanker om uddannelsen; men jeg vil nu meget nødig have, at det skal opfattes som et tilsagn herfra om, at vi nu kan bruge arbejdsløsheds-kassernes midler til uddannelse. Det tror jeg ikke der er dækning for.

Til slut vil jeg gerne sige til hr. Asger Jensen, som igen rejste spørgsmålet om de arbejdsløsheds-kassemlemmer, som ikke er medlemmer af forbundene og derfor betaler lidt ekstra administrationskontingent, at det jo er et spørgsmål, som tidligere har været behandlet i et udvalg, hvor alle politiske partier var repræsenteret, og hvor man var enig om, at det var en rimelig ordning under hensyn til, at administrationen i øvrigt betales af forbundsmedlemmerne. Da de pågældende ellers slet ikke kom til at betale noget, måtte det være rimeligt at have et lidt ekstra kontingent her. Det har man som sagt fra alle politiske sider i princippet givet fuld tilslutning til.

(Kort bemærkning).

Svend Haugaard: Jeg fristes til at sige til arbejdsministeren, at det egentlig er ejendommeligt at høre disse argumenter imod

[Svend Haugaard.]

en samlet opkrævning til de mange forskellige formål, jeg nævnte før — ministeren talte både om ATP og Burmeister & Wain — eftersom vi lige har diskuteret kildeskat, hvor netop de samme problemer opstår.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om skolevæsenet i Grønland.

Valgt blev: *Astrid Skjoldbo, Lis Groes, Poul Hansen, Karl Max Rasmussen, Rosing, Søgaard, Tastesen, Holger Hansen, From, Poul Hartling, Knud Hertling, Lembourn, Ninn-Hansen, Ellen Strange Petersen, Kjær Rasmussen, Gunhild Due og Bernhard Baunsgaard.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om søfartsuddannelse, forslag til lov om ændringer i lov om skibes bemanding og forslag til lov om Søfartens Fællesråd.

Valgt blev: *Peter Nielsen, Jørgen Peder Hansen, Poul Hansen, Anker Jørgensen, Waldemar Laursen, Otto Mørch, Helge Nielsen, Jens Peter Jensen, Jens Frandsen, Conrad Kofoed, Henry Sørensen, Hindkjær Pedersen, Knud Bro, Weikop, Vivike, Krog Hansen og Hilmar Baunsgaard.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om statsautoriserede revisorer og forslag til lov om skibsmæglere og varemæglere.

Valgt blev: *Axel Ivan Pedersen, Albertsen, Poul Dalsager, Lis Groes, Thomas Have, Otto Mørch, Viola Nørlov, Ib Thyregod, Jens Peter Jensen, Niels Jørgen Nielsen, Finn Poulsen, Mads Eg Damgaard, Jørgen Jensen, Poul Schlüter, Poul Dam, Pia Dam og A. C. Normann.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 4 medlemmer til overbevillingsnævnet.

Valgt blev: *Fhv. folketingsmand Qvist Hansen, fhv. folketingsmand P. Ditlevsen, folketingsmand Damsgaard og folketingsmand Gottschalck-Hansen.*

(Jfr. tidenden sp. 8).

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 2 medlemmer til lønningsrådet (i stedet for Holger Eriksen og Jørgen Langkilde).

(Jfr. tidenden sp. 213).

Valgt blev: *Per Hækkerup og Hindkjær Pedersen.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 4 medlemmer og 4 stedfortrædere til værnepligtsnævnet.

(Jfr. tidenden sp. 8).

Valgt blev: *fhv. folketingsmand Wilhelm Dupont med stedfortræder folketingsmand Poul Søgaard, folketingsmand Kristen Østergaard med stedfortræder folketingsmand Conrad Kofoed, fhv. folketingsmand Ejvind Juul Madsen med stedfortræder folketingsmand Sv. Aa. Fanger og partisekretær S. Bjørn Hansen med stedfortræder folketingsmand Bilgrav-Nielsen.*

Første næstformand (From): Der er ikke mere på dagsordenen.

Fra folketingsmand Helge Nielsen har jeg modtaget følgende skrivelse:

„Folketinget.

København, den 16. december 1966.

Til folketingets formand.

Den 7. december 1966 genfremsatte handelsministeren forslag til patentlov, forslag til lov om ændringer i lov om hemmelige patenter samt forslag til lov om ændring i lov om arbejdstageres opfindelser.

Da de omhandlede lovforslag endnu ikke er kommet til 1. behandling, og da det bl. a. af hensyn til planlagte fællesnordiske drøftelser er meget ønskeligt, at et udvalg straks får mulighed for at genoptage det tidligere påbegyndte udvalgsarbejde med patentlovsforslagene, skal jeg herved anmode om, at der i henhold til folketingets forretningsorden § 7, stk. 7, må blive nedsat et udvalg på 17 medlemmer vedrørende de 3 lovforslag.

Helge Nielsen.“

Hvis ingen gør indsigelse herimod, be-
tragter jeg tingets samtykke til nedsættelse af det omhandlede udvalg som givet. (Op-
hold). Det er givet.

Da der foreligger indstilling fra grupperne, skal jeg allerede i indeværende møde lade foretage valg af det udvalg, som det nu blev besluttet at nedsætte.

Man gik altså til:

*Valg af 17 medlemmer til et udvalg an-
gående:*

*Forslag til patentlov,
forslag til lov om ændringer i lov om hemmelige patenter*

og

*forslag til lov om ændring i lov om arbejds-
tageres opfindelser.*

Valgt blev: *Helge Nielsen, Lis Groes, Thomas Have, Kolbjørn, Waldemar Laursen, Th. Mikkelsen, Holm Tved, Ib Thyregod, Bonnevie, Guldberg, Conrad Kofoed, Knud Thomsen, Haunstrup Clemmensen, Thestrup, Poul Dam, Omann og Erik Hansen.*

Første næstformand (From): Det er med-
delt mig, at *Svend Lund* ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m. v. (Kildeskat). Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Svend Lund* har vedkommende gruppe udpeget *Aksel Larsen*, som herefter er valgt.

I skrivelse af dags dato meddeler finansministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

*Forslag til lov om beskatning ved sammen-
slutning af aktieselskaber m. v.*

Medlemmer af folketinget *Diderichsen* og *Inger-Lise Bech Hansen* har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

*Forslag til lov om ændring i lov om uddan-
nelse af lærere til folkeskolen.*

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Finansministeren (Henry Grünbaum): Jeg skal tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om beskatning ved sammen-
slutning af aktieselskaber m. v.*

Lovforslaget har til formål at lette erhvervslivets tilpasning til den tekniske udvikling og den øgede konkurrence. Derfor foreslås det at fjerne forskellige skattemæssige hindringer for sammenslutning af aktieselskaber. Tilsvarende regler foreslås gennemført for kooperative virksomheder, der omfattes af de nye regler om brugsforeningsbeskatning.

Når selskaber slutes sammen ved en såkaldt fusion, medfører det, at et eller flere af selskaberne i forbindelse med sammenslutningen ophører med at eksistere. De „opsluges“ af det selskab, der fortsætter virksomheden efter fusionen. Efter de gældende regler indtræder en række skattemæssige virkninger for de selskaber, der opsluges. De skal bl. a. beskattes af den fortjeneste, som konstateres ved overdragelsen af deres aktiver til det selskab, der fortsætter virksomheden. Også for aktionærerne i de opslugte selskaber kan sammenslutningen få skattemæssige konsekvenser. Selv om de får deres aktier ombyttet med aktier i det fortsættende selskab, skal de nemlig beskattes af en fortjeneste, der opgøres med udgangspunkt i forskellen mellem værdien af de aktier, de får i det fortsættende